

taltes side, medmindre det må antages, at en anke åbenbart ikke vil kunne føre til et for den tiltalte gunstigt resultat.

Justitsministeriet overvejede i 1985 den fremtidige praksis på området. Man har på baggrund heraf siden 1985 anlagt den praksis, at der meddeles tilladelse, såfremt sagen er af principiel karakter. Herudover meddeles der tilladelse, hvis der er en rimelig formodning for, at dommen ville blive ændret under en ankebehandling. Ved denne vurdering foretages der en vurdering af såvel byrettens bevisvurdering som sanktionsfastsættelsen. Endvidere kan anketilladelse meddeles, hvis afgørelsen forekommer ekstraordinært byrdefuld i det enkelte tilfælde.

Ombudsmanden har i en række sager tilkendegivet, at han ikke har bemærkninger til Justitsministeriets praksis, hvorefter bl.a. det forhold, at en dømt person er uenig i rettens konkrete bevisvurdering, ikke medfører, at sagen er af principiel karakter.

Beløbsgrænsen blev ved lov nr. 396 af 13. juni 1990 justeret til de nugældende beløbsbrænser. Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at sager, som bevismæssigt eller retligt frembyder tvivl, med justitsministerens tilladelse vil kunne indbringes for landsretten i de tilfælde, hvor det skønnes rimeligt, at tiltalte får adgang til at få sagen prøvet i 2 instanser.

I en afgørelse af 29. januar 1991 har ombudsmanden henstillet, at Justitsministeriet tager en sag op til fornyet overvejelse. Der var tale om en dom fra den 14. september 1989 – altså inden forhøjelsen af beløbsgrænsen – hvor retten efter en helt konkret bevisvurdering dømte en person for at have truet en anden med en kniv. Der var ikke andre end de to, der overværede forholdet. Der er endvidere ikke i sagen oplysninger om objektive fund m.v., der skulle kunne afsvække den af forurettede afgivne forklaring, og Justitsministeriet meddelte derfor ombudsmanden, at man efter et konkret skøn havde lagt den bevisvurdering til grund, som byretten havde anlagt i sagen. I lyset af denne vurdering meddelte Justitsministeriet, at man ikke fandt, at der forelå sådanne forhold, at særlige grunde skulle tale for, at sagen blev indbragt for landsretten.

Ombudsmanden har imidlertid i sin udtalelse tilkendegivet, at ministeriets afgørelse er sket på et retligt grundlag, der ikke svarer til den ovennævnte forståelse af retsplejelovens § 962. Udtalelsen må læses som et ønske om, at praksis bør ændres, således at der meddeles anketilladelse, medmindre det må antages, at en anke åbenbart ikke vil kunne føre til et for den tiltalte gunstigt resultat.

Justitsministeriet har på baggrund af ombudsmandssagen ændret praksis, hvilket har medført en

kraftig stigning i antallet af meddelte 2. instanstilladelser i straffesager. Hvor tilladelser tidligere (som for ansøgninger indgivet af anklagemyndigheden) kun blev meddelt, når sagen var af principiel karakter, eller særlige omstændigheder i øvrigt talte derfor, meddeles tilladelse til tiltalte nu, medmindre det må antages, at anke åbenbart ikke vil kunne føre til et for den tiltalte gunstigt resultat. Den ændrede praksis afspejles da også klart i de statistiske oplysninger, se bilag 5 til lovforslagets bemærkninger.

2.3.3. Statistiske oplysninger om 2. instansbevillinger.

Der henvises til bilag 4 og 5 til lovforslagets bemærkninger.

3. Retstilstanden i andre lande.

3.1. Sverige.

Borgerlige sager og straffesager anlægges som hovedregel ved tingsrätt (byret) som 1. instans. Byrettens afgørelse kan frit ankes til landsretten.

Højesteret prøver som sidste instans sager, der indbringes ved appel af landsrettens afgørelse. Desuden træffer Højesteret afgørelse i sager, hvor der ansøges om genoptagelse eller oprejsningsbevilling for så vidt angår landsretsafgørelser, samt klager vedrørende ugyldighed.

Appel til Højesteret kan efter svensk ret kun ske med samtykke fra Højesteret.

Tilladelse til at indbringe en sag for Højesteret som 3. instans kan gives, hvis det findes af betydning for retspraksis, at sagen prøves af Højesteret, eller hvis der i øvrigt foreligger særlige grunde.

Som eksempler på særlige grunde nævnes i den svenske retsplejelov, at der foreligger en genoptagelsesgrund, ugyldighed, eller at man i forbindelse med sagens behandling i landsretten groft har overset noget eller på anden måde begået en grov fejltagelse.

Det følger således at lovens ordlyd, at Højesteret skal godtage en dom, selvom landsrettens afgørelse åbenbart er forkert, når blot der ikke er tale om en grov fejltagelse. Medmindre fejlen i et sådant tilfælde har betydning for retspraksis, skal Højesteret ikke give 3. instansbevilling.

Den svenske retsplejelov indeholder endvidere en bestemmelse, der giver Højesteret mulighed for at begrænse 3. instansbevillingen til at angå et bestemt spørgsmål i sagen eller en bestemt del af sagen, hvis efterprøvelse vil være af væsentlig betydning for retspraksis.

En sag om 3. instansbevilling forberedes af en fuldmægtig, der forelægger sagen for 1 eller – hvis sagen giver anledning til tvivl – 3 dommere. Dommerne har i forvejen modtaget skriftligt materiale